

NOWI CZŁONKOWIE HONOROWI POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO

NEW HONORARY MEMBERS OF THE POLISH BOTANICAL SOCIETY

Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Botanicznego, które zebrało się w czasie 47 Zjazdu PTB w Łodzi dnia 3 września 1986 roku, nadało godność członka honorowego Towarzystwa pięciu wybitnym uczynom. Czterej

Prof. dr Waclaw Gajewski

z nich, Profesorowie Stefan Białobok, Waclaw Gajewski *, Stefan Gumiński i Jan Kornaś, są szczególnie zasłużeni dla rozwoju polskiej botaniki; prof. Karl Esser, nowy członek honorowy zagraniczny, od lat współpracuje z naszym Towarzystwem i polskimi specjalistami.

Nowi członkowie honorowi w czasie uroczystości wręczenia dyplomów (Łódź, 1986-09-03). Od lewej: prof. dr Karl Esser, prof. dr Stefan Gumiński i prof. dr Jan Kornaś; w środku przewodnicząca Oddziału Łódzkiego doc. dr Maria Ławrynowicz składa gratulacje w imieniu gospodarzy Zjazdu

Stefan Białobok

Urodził się 11 maja 1909 r. w Czernichowie pod Krakowem. W 1933 r. ukończył studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, specjalizując się w sadownictwie. Pracę naukową rozpoczął w Państwowym Instytucie

* Szczegółowy życiorys prof. Waclawa Gajewskiego został już wcześniej opublikowany w Wiadomościach Botanicznych 31(1): 3—6 (1987).

Prof. dr Stefan Białobok

Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, pracując tam jako asystent w latach 1933—1937. W tym czasie odbył roczną praktykę specjalistyczną w Pruhonicach koło Pragi oraz wyjeżdżał do Niemiec, Holandii, Belgii i Anglii. W latach 1938—1939 pracował jako nauczyciel w Państwowej Szkole Ogrodniczej w Poznaniu. Z dniem 1 marca 1945 r. został delegowany przez PKWN na stanowisko kierownika Działu Dendrologii i Pomologii Zakładu Badania Drzew i Lasu w Kórniku. Instytucją tą, przekształconą wkrótce w Zakład Dendrologii i Pomologii PAN, a następnie w Instytut Dendrologii PAN, Profesor Białobok kierował do przejścia na emeryturę z końcem 1979 r. Intensywnie pracując naukowo, doktoryzował się w 1947 r. na Uniwersytecie Poznańskim, w r. 1954 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1970 profesorem zwyczajnym; w r. 1978 został wybrany na członka rzeczywistego PAN. Nie zaniedbywał jednocześnie działalności dydaktycznej, wykładając sadownictwo na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego (1945—1948) oraz kierując Katedrą Dendrologii WSR w Poznaniu (1960—1966).

W czasie 35-letniej pracy na stanowisku dyrektora kórnickiej placówki Prof. Białobok stworzył z kilkusobowego niegdyś Zakładu liczący się dziś w skali światowej Instytut Dendrologii, zatrudniający ponad 100 osób, znakomicie wyposażony, utrzymujący bogate kontakty zagraniczne, rozwijający zakrojone na szeroką skalę badania z zakresu nowoczesnej taksonomii i chorologii, a także biochemii, genetyki i biologii dendroflory, wykraczający w gromadzeniu materiałów badawczych daleko poza granice Polski i Europy. Własny publikowany dorobek Prof. Białoboka obejmuje ponad 220 pozycji z szeroko pojętej dendrologii; wykształcił wielu pracowników naukowych, był redaktorem kilku cennych wydawnictw (m. in. „Arboretum Kórnickie”, „Atlas rozmieszczenia drzew i krzewów w Polsce”, seria monografii „Nasze drzewa leśne”).

Prof. Stefan Białobok od pierwszych lat powojennych jest członkiem Polskiego

Towarzystwa Botanicznego i Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego. Był gospodarzem i współorganizatorem pierwszego powojennego zjazdu P. T. D. w Kórniku (1948) i działał aktywnie we władzach tego Towarzystwa; w latach 1960—1971 przewodniczył Sekcji Dendrologicznej PTB. W tym czasie z inicjatywy Profesora rozpoczęły się dwustronne spotkania dendrologów Polski i Czechosłowacji, które z czasem przekształciły się w Kongresy Dendrologiczne Krajów Socjalistycznych. Profesor Białobok był też przewodniczącym Komitetu Botaniki PAN (1969—1981), jest członkiem Komitetu Ekologii oraz Komitetu Nauk Leśnych PAN, członkiem Polskiego Towarzystwa Leśnego, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, a także towarzystw zagranicznych, pełniąc funkcję wiceprezesa International Dendrology Society, doradcy International Association of Botanic Gardens i przewodniczącego grupy roboczej w International Union of Forestry Research Organisations. Wielokrotnie reprezentował botanikę polską na kongresach i sympozjach, w 1975 r. był wiceprzewodniczącym XII Międzynarodowego Kongresu Botanicznego.

Karl Esser

Urodził się w 1924 roku. Ukończył studia biologiczne i biochemiczne; doktoryzował się w roku 1957, habilitował w 1958. Odbył praktykę naukową w zakresie genetyki w Paryżu oraz w zakresie mikrobiologii na uniwersytecie w Yale, USA (1959). Od 1963 r. jest profesorem botaniki ogólnej na uniwersytecie w Bochum (RFN). W 1969 r. wykładał jako visiting professor na Uniwersytecie Indiana w Bloomington (USA). Od kilkunastu lat jest członkiem komitetów redakcyjnych kilku czołowych czasopism międzynarodowych: „Progress in Botany” (od 1974), „Archives of Microbiology” (od 1974), „European Journal of Applied Microbiology” (od 1975), „Current Genetics” (od 1979), „Biotechnology Letters” (od 1979), „Journal of General Microbiology” (od 1981) i „Applied Microbiology and Biotechnology” (od 1984). Jest doktorem h. c. francuskiego uniwersytetu w Orleanie.

Zainteresowania naukowe Profesora Essera obejmują szeroko ujętą mykologię z uwzględnieniem badań nad cyklami rozwojowymi grzybów oraz nad problemami genetyki molekularnej tych organizmów; zajmuje się także ogólnymi zagadnieniami genetyki, biochemii i biotechnologii. O jego pozycji naukowej świadczy dorobek obejmujący około 160 oryginalnych prac naukowych oraz cztery książki (z tego dwie przełożone na język angielski z oryginału niemieckiego). Jest również autorem lub współautorem rozdziałów w siedmiu monografiach naukowych. Liczne międzynarodowe nagrody naukowe, które otrzymał Profesor Esser za swe badania oraz fakt powierzenia mu funkcji Prezydenta ostatniego Międzynarodowego Kongresu Botanicznego najlepiej świadczą o randze jego dorobku naukowego. Od lat przejawia Prof. Esser życzliwy stosunek do polskiej nauki i naszych uczonych. Dzięki jego staraniom wielu botaników polskich wzięło udział w Kongresie Botanicznym w Berlinie Zachodnim.

Stefan Gumiński

Urodził się w 1913 roku w Zalesiu koło Rzeszowa. Studia botaniczne rozpoczęte na Uniwersytecie Poznańskim ukończył na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1939 r. Pracę naukowo-dydaktyczną jako asystent podjął w 1944 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, później pracował na Uniwersytecie Poznańskim (1945—1948) i Uniwersytecie Wrocławskim (1948—1951). Doktoryzował się w 1946 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim, habilitował się w 1951 r. W tym samym roku zorganizował Zakład (później Katedrę) Fizjologii Roślin w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, którym kierował początkowo jako zastępca profesora, a od 1955 r. jako docent etatowy. W 1956 r. powrócił do Uniwersytetu Wrocławskiego, obejmując tam Katedrę Fizjologii Roślin. Mianowany w 1957 r. profesorem nadzwyczajnym pełnił funkcje kierownika obu katedr (w Uniwersytecie i WSR), później tylko uniwersyteckiej; przez kilka lat był dyrektorem Instytutu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. W 1979 r. przeszedł na emeryturę.

Profesor Gumiński jest członkiem PTB od 1945 r. Przez szereg lat był członkiem Zarządu Głównego PTB, a w latach 1952—1954 i 1962—1963 przewodniczącym Oddziału Wrocławskiego naszego Towarzystwa. Aktywnie uczestniczy w pracach Sekcji Fizjologii i Biochemii Roślin (jako długoletni przewodniczący Sekcji i jej oddziału wrocławskiego). W jej ramach zorganizował bliską współpracę z analogiczną sekcją Czechosłowackiego Towarzystwa Botanicznego, którego jest członkiem honorowym. Jest również członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (przewodniczącym jego Wydziału Biologii), Towarzystwa Naukowego Warszawskiego oraz Polskiego Towarzystwa Biochemicznego.

Dorobek naukowy Profesora Gumińskiego obejmuje kilkadziesiąt oryginalnych prac naukowych oraz liczne artykuły przeglądowe z zakresu fizjologii roślin. Światowy rozgłos przyniosły mu konsekwentnie prowadzone oryginalne badania nad strukturą i fizjologiczną funkcją oraz właściwościami fizyko-chemicznymi związków humusowych. Uznanie cieszą się także jego podręczniki „Ogólna fizjologia roślin” (3 wydania 1976—83), „Oddychanie roślin” (1972) i „Fizjologia roślin” (z J. Dudą, 8 wydań 1955—74), oraz cenna praca „Próchnicowa uprawa hydroponiczna roślin” (1977, z Z. Gumińską).

Jan Kazimierz Kornas

Urodził się 26 kwietnia 1923 r. w Krakowie. Studia botaniczne rozpoczął w czasie okupacji na tajnym Uniwersytecie Jagiellońskim, ukończył je w 1946 r. W tym samym roku rozpoczął pracę naukową i dydaktyczną w Instytucie Botaniki UJ, pozostając — podobnie jak w czasie studiów — pod bezpośrednim kierunkiem profesorów Bogumiła Pawłowskiego i Władysława Szafera. W Instytucie tym pracuje do dnia dzisiejszego; doktoryzował się w r. 1949, w 1962 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1971 profesorem zwyczajnym. Od 1961 r. jest kierownikiem Zakładu Taksonomii Roślin i Fitogeografii UJ, a w latach 1967—1973 i od 1981 — dyrektorem Instytutu Botaniki UJ. Jednocześnie w latach 1953—1964 był zatrudniony w Instytucie Botaniki PAN, pełniąc tam m. in. funkcję zastępcy

dyrektora. Kilka lat spędził na uniwersytetach afrykańskich, jako profesor University of Zambia w Lusaca (1971—1973) i University of Maiduguri w Nigerii (1977—1978). Jest członkiem korespondentem PAN (od 1974 r.) i członkiem rzeczywistym PAN (od 1986 r.), członkiem Komitetu Botanicznego PAN (od 1953), a także członkiem Committee for Mapping the Flora of Europe w Helsinkach oraz Association pour l'Etude Taxonomique de la Flore d'Afrique Tropicale. Redagując w latach 1958—1967 czasopismo „Fragmenta Floristica et Geobotanica”, a od roku 1975 „Zeszyty Naukowe UJ — Prace Botaniczne” oraz współpracując przy redagowaniu „Wiadomości Botanicznych” walnie przyczynił się do podniesienia ich poziomu naukowego. Jako członek Polskiego Towarzystwa Botanicznego od 1945 r., był w latach 1952—1959 sekretarzem Sekcji Ekologii i Socjologii Roślin PTB, a od 1979 pełni funkcję przewodniczącego Oddziału Krakowskiego naszego Towarzystwa.

Profesor Jan Kornaś jest autorem ponad 400 publikacji, w tym 4 podręczników i około 100 oryginalnych prac naukowych. Szerokie zainteresowania badawcze Uczonego obejmują: taksonomię roślin naczyniowych, florystykę, fitosocjologię, fitogeografię i ekologię. Duży rezonans zyskały pionierskie prace Profesora nad roślinnością podwodną Zatoki Gdańskiej, oraz badania florystyczne, fitosocjologiczne i geobotaniczne na terenie Karpat; ich ukoronowaniem będzie przygotowywany obecnie pod jego naukowym kierownictwem „Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Karpatach Polskich”. Ważne miejsce w dorobku Profesora zajmują prace nad wpływem człowieka na szatę roślinną, nad zróżnicowaniem i biologią zbiorowisk segetalnych, oraz nad klasyfikacją roślin synantropijnych. Z jego inicjatywy rozpoczęto w Polsce organizowanie regularnych sympozjów poświęconych problemom synantropizacji szaty roślinnej. Swymi publikacjami bardzo wczesnie zwrócił uwagę polskich botaników na problem eksterminacji flory, tak w skali krajowej jak i w znacznie szerszym, europejskim i światowym wymiarze.

Profesor Jan Kornaś brał udział w kilkunastu wyprawach naukowo-badawczych (m. in. do wschodniej Azji, Australii, obu Ameryk, wielu krajów Afryki) gromadząc cenne materiały zielnikowe, w tym bardzo bogatą kolekcję paprotników afrykańskich, jedną z największych w świecie. Roślinom tym poświęcał szczególną uwagę, nawiązując tym samym do rozpoczętych jeszcze przez Mariana Raciborskiego studiów nad paprociami tropikalnymi. Liczne podróże pozwoliły Uczonemu na wydanie w ostatnim czasie (wraz z prof. Anną Medwecką-Kornaś) nowoczesnego i oryginalnego podręcznika ogólnej geografii roślin, będącego syntezą jego bogatej wiedzy, jak również dowodem wielkiej erudycji. Imponujący jest pieczołowicie gromadzony i służący wielu botanikom prywatny księgozbiór naukowy Profesora, liczący kilkadziesiąt tysięcy pozycji.

Doc. dr hab. Tomasz Majewski
Instytut Botaniki PAN,
Al. Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa
Dr Zbigniew Mirek
Instytut Botaniki PAN,
ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków